

07 00 00 ИЛМҶОИ ТАЪРИХ ва АРХЕОЛОГИЯ
07 00 00 ИСТОРИЧЕСКИЕ НАУКИ и АРХЕОЛОГИЯ
07 00 00 HISTORICAL SCIENCES and ARCHEOLOGY

07 00 02 ОТЕЧЕСТВЕННАЯ ИСТОРИЯ
07 00 02 HOME HISTORY

УДК 94 (575.3)
ББК 63.3 (2Тад)64

АЗ ТАЪРИХИ ТАШАККУЛ ВА
ГУСТАРИШИ БАРОДАРШАҲРӢ
БАӢНИ ШАҲРҶОИ ТОҶИКИСТОНУ
РУСИЯ

Исомитдинов Жорабек Бобобекович,
номзади илмҳои таърих, дотсент, мудири
кафедраи таърихи халқи тоҷики ДДҶБСТ
(Тоҷикистон, Хуҷанд)

ИЗ ИСТОРИИ СТАНОВЛЕНИЯ
И РАЗВИТИЯ ПОБРАТИМСТВА
МЕЖДУ ГОРОДАМИ
ТАДЖИКИСТАНА И РОССИИ

Исомитдинов Жорабек Бобобекович,
к.и.н., доцент, заведующий кафедрой истории
таджикского народа ТГУПБП
(Таджикистан, Худжанд)

FROM THE HISTORY OF
FORMATION AND DEVELOPMENT
OF SISTERHOOD BETWEEN THE
CITIES OF TAJIKISTAN AND RUSSIA

Isomitdinov Zhorabek Bobobekovich,
candidate of historical sciences, Associate
Professor, chief of the department of the history
of the Tajik nation under the faculty of politology
and international relations of the Tajik State
University of Law, Business and Politics
(Tajikistan, Khujand)
E-MAIL: Isomatdinov1961@mail.ru

Ключевые слова: *побратимство, сотрудничество, международные связи, город, партнерство, развитие*

Целью статьи является показ истории становления и развития побратимства городов Таджикистана и России в постсоветский период. В работе раскрыта сущность феномена побратимства-установления дружественных связей между городами разных стран. На примере феномена городов-побратимов анализируются формы существования культурно-социальных практик в пространстве города. Побратимство рассматривается как социальная практика, обладающая ресурсным

потенциалом для города и его жителей. Изучаются основные моменты в сотрудничестве городов-побратимов – Душанбе и Санкт-Петербурга, Худжанда и Оренбурга, Бустана (Чкаловска) и Снежинска и других. Констатируется, что партнерские отношения между некоторыми городами Таджикистана стали активно развиваться сравнительно недавно, а именно начиная с 90-х гг. XX в.

Key words: *sisterhood, collaboration, international relations, city, partnership, development*

The goal of the research is showing the history of formation and development of sisterhood between the cities of Tajikistan and Russia in the post-Soviet period. The author of the article discloses the essence of sisterhood-establishment phenomenon in reference to friendly ties between the cities of various counties. On the example of the cities sisterhood phenomenon the author analyzes the forms of cultural-social practices in the space of a city. The issue in question dwells on a social practice possessing resources of potential for the city and its inhabitants. In his article the author canvasses the main moments in regard to collaboration of sister-cities: Dushanbe and Saint-Petersburg, Khujand and Orenburg, Bustan (Chkalovsk) and Snezhinsk and etc. It is stated that partnerships between certain cities of Tajikistan have been actively developed comparatively recently, and namely - beginning with the 90-th of the XX-th century.

Бародаршаҳрӣ байни шаҳрҳои давлатҳои мухталиф бо мақсади барқарор кардани робитаҳои доимии дӯстона ба роҳ монда мешавад. Ин падидаи муҳим дар низоми муносибатҳои байналхалқӣ нақши созанда дорад. Бародаршаҳрӣ ҳамкориҳои ду шаҳри ба ҳам дӯст буда, дар соҳаҳои иқтисодиёт, фарҳанг, варзиш ва ғайра амалӣ мегардад. Бародаршаҳрӣ инчунин дар шаклҳои мубодилаи вакилону намоёндоғони ҳокимияти маҳаллӣ, ҷомеаҳои бадеӣ ва варзишӣ, ташкили намоишҳо, чорабиниҳои адабӣ, намоиши кинофилмҳо ва амсоли онҳо баръало зоҳир мешавад. Бародаршаҳрӣ ҳамчун падидаи фарҳангиву иҷтимоӣ ҳадафҳои зеринро пиёда мекунад: барқарор намудани ҳамкориҳои иқтисодии байни шаҳрҳо, боло рафтани таваҷҷӯҳи бошандагони шаҳрҳо ба гузаштаи фарҳангиву таърихӣ, мустаҳкам намудани таҳаммулпазирӣ нисбат ба фарҳанги ҳамдигар, тағйир додани фазои иҷтимоии шаҳрҳо ва фароҳам овардани имкониятҳои чаҳид барои аъзои иттиҳод. Ба воситаи бародаршаҳрӣ шаҳрҳо дар арсаи ҷаҳонӣ аз мавҷудияти худ хабар медиҳанд ва иштирокдори раванди умумии ҷаҳонишавӣ мегарданд.

Бо шарофати бародаршаҳрӣ ҷозибияти шаҳрҳо боло рафта, шароит барои ҷалби сармоягузoron фароҳам меояд, соҳибкорӣ рушд мекунад, дар натиҷа ҷойҳои нави корӣ пайдо мешаванд. Ба шарофати бародаршаҳрӣ лоиҳаҳо дар соҳаи тандурустӣ, маориф, хизматрасонӣ, истироҳату фароғат қабул ва амалӣ мегарданд. Бародаршаҳрӣ ба ҷараёнҳои муҳочират, демографӣ, муносибатҳои байни миллатҳо таъсир мерасонад.

Барқарор гардидани бародаршаҳриҳои Волгоград ва Ковентри (Англия) дар соли 1943 нахустин таҷриба дар самти барпо намудани бародарӣ байни шаҳрҳо дар даврони Иттиҳоди Шӯравӣ ба шумор меравад. Андешаи ба роҳ мондани бародаршаҳрӣ байни ин шаҳрҳо аз он ба миён омад, ки ҳам Волгоград ва ҳам Ковентри нисбат ба дигар шаҳрҳо ба майдони ҷанг кашидашуда, бештар ба вайрона табдил ёфта буданд (1).

Ҳаракати бародаршаҳрӣ дар ҷаҳон баъди ба итмом расидани Ҷанги дуҷоми ҷаҳон густариш ёфтааст. Одамон ва халқиятҳо низою бадбиниро аз худ дур намуда

кӯшиш ба харч доданд, ки дӯстиву рафокат байни ҳам барқарор намоянд, ҳамдигарро хубтару бештар донанд. Ба ин маънӣ метавон гуфт, ки бародаршаҳрӣ маҳз дар заминаи дипломатияи мардумӣ ба вучуд омад.

Аз гуфтаҳои боло маълум мегардад, ки ҳаракати бародаршаҳрӣ падидаи нав дар низоми муносибатҳои байналхалқӣ ба шумор меравад. Баъди хотимаёбии Ҷанги дуҷуми ҷаҳон бо талаби президенти Амрико Д. Эйзенхауэр ҳукумати ИМА аз ниҳодҳои ҳокимияти маҳаллӣ талаб карданд, ки шаҳрвандони одиро ба ҳар гуна лоиҳаҳои байналхалқӣ, аз ҷумла ба роҳ мондани «пулҳои дӯстӣ» байни шаҳрҳои дигар давлатҳо ҷалб намоянд. Ин фаъолияти ҳукумати маҳаллӣ, созмонҳои ҷамъиятии ғайридавлатӣ ва шаҳрвандон ба ташкили робитаҳои бародаршаҳрӣ байни шаҳрҳои ИМА ва дигар давлатҳо мусоидат намуд. (8, с.38).

Моҳи апрели соли 1957 намояндагони бародаршаҳрҳо ташкилоти бонуфуз - Федератсияи байналхалқии бародаршаҳрҳо созмон доданд. Алҳол ба ин Федератсия беш аз 6500 шаҳр аз 160 мамлақати ҷаҳон шомиланд. Бошишгоҳи марказии ташкилоти мазкур дар шаҳри Париж воқеъ мебошад (9).

Дар доираи ИДМ - Иттиҳоди давлатҳои мустақил аз моҳи декабри соли 1991 сохтори нави ҷамъиятӣ таҳти унвони Ассотсиатсияи байналхалқии «Бародаршаҳрҳо» фаъолият мебарад. Ин созмон дар доираи собиқ ҷумҳуриҳои ИҶШС амал намуда, дар самти ҳамоҳанг намудани робитаҳои шаҳрҳо машғул аст.

Омилҳои барқарор намудани бародаршаҳрӣ байни шаҳрҳои мухталифи ҷаҳон инҳоянд: 1) манфиатҳо дар сиёсати хориҷии давлатҳо; 2) манфиатҳои сиёсии хизбҳои амалкунанда, муборизаи байниҳизбӣ дар дар доираи минтақаҳои алоҳида доир ба масъалаи сиёсати хориҷӣ; 3) аз ҷониби сарварони шаҳрҳо дарк гардидани зарурати барпо намудани робитаҳои байнишаҳрӣ, новобаста аз мавҷудияти баъзе муаммоҳои байнидавлатӣ; 4) аксияҳои гуманитарӣ; 5) кӯшиши шаҳрҳо барои баланд бардоштани обрӯву нуфузи хеш дар арсаи байналхалқӣ (7, с.58).

Дар шароити кунунии ҷаҳонишавӣ робитаҳои байнишаҳрии давлатҳои мухталиф аҳамияти хоса касб мекунад, зеро ин падида боиси афзудани нуфузи байналхалқии шаҳрҳо мегардад. Ҳаракати бародаршаҳрӣ ба сифати механизми аввалиндараҷаи ба роҳ мондани дипломатияи шаҳрҳо маҳсуб ёфта, дар ташкили робитаҳо дар соҳаҳои сиёсӣ, иқтисодӣ, фарҳангӣ, маорифу тандурустӣ нақши муҳим мебозад. Робитаҳои бародаршаҳрӣ имконияти васеи гирифтани иттилоот, омӯхтани таҷриба, андешаву ғояҳоро фароҳам меоварад, ба низоми идоракунии таъсир мекунад ва барои рушди иқтисодиёти шаҳрҳо мусоидат мекунад.

Таҷрибаи бародаршаҳрии давлатҳои ҷаҳон собит мекунад, ки бародаршаҳрӣ 1) ҳамчун мубодилаи фарҳангӣ, 2) ҳамчун робитаи иқтисодӣ ва 3) ҳамчун нигоҳ доштани робитаҳои таърихӣ маънидод мегардад. Барои аксарияти шаҳрҳои робитаҳои иқтисодӣ ва фарҳангӣ баҳри барқарор кардани робитаҳои бародаршаҳрӣ асос гаштанд. Барқарор кардани робитаҳои бародаршаҳрӣ байни шаҳрҳои, ки тақдири таърихашон бо ҳамдигар алоқамандӣ ё монандӣ дорад, хеле осон амалӣ мешавад.

Ҳамкорӣҳои байни бародаршаҳрҳо аз дигар робитаҳои байни шаҳрҳо фарқ мекунанд. Моҳиятан, робитаҳои бародаршаҳрӣ низоми озодаи ҳамкорӣ мебошад ва ҳар як шаҳр онро мустақилона ҳаллу фасл менамояд. Бародаршаҳрҳо дар алоҳидагӣ метавонанд самтҳои робитаашонро муайян намоянд, зеро ташкили робитаҳо аз мақсадҳо, манфиатҳо ва захираҳои ҳар як шаҳр вобастагии қавӣ дорад.

Баъди соҳибистиклол гаштани Тоҷикистон барои шаҳрҳои чумхурӣ имкониятҳои бештаре баҳри барқарор намудани робитаҳо бо шаҳрҳои мамлакатҳои хориҷӣ фароҳам омаданд. Пеш аз ҳама, шаҳри Душанбе бо шаҳрҳои мухталифи ҷаҳон риштаҳои бародаршаҳриро барпо мекунад. Пойтахти Тоҷикистон - Душанбе алҳол бо 17 шаҳрҳои ҷаҳон: Анқара (Туркия) Боулдер (ИМА), Клагенфурт (Австрия), Лаҳор (Покистон), Лусака (Замбия), Мазори Шариф (Афғонистан), Минск (Беларус), Монастир (Тунис), Ройтлинген (Олмон), Техрон ва Шероз (Эрон), Санъо (Яман), Санкт-Петербург (Россия), Урумчи ва Сёмин (Хитой) шартномаҳои ҳамкориҳои бародаршаҳриро ба имзо расонидааст. Инчунин шаҳри Душанбе бо 2 шаҳри Русия – Москва и Саратов робитаи шарикӣ барқарор намудааст.

Бояд таъкид намуд, ки Тоҷикистон ҳамкориҳои васеъро бо давлатҳои хориҷӣ, алалхусус бо кишвари Русия ба роҳ мондааст, зеро Русия барои Тоҷикистон ҳамкориҳои асосии стратегӣ маҳсуб меёбад. Дар баробари робитаҳои густурдаи сиёсӣ, иҷтимоиву иқтисодӣ ва фарҳангии байнидавлатӣ, инчунин робитаҳои байниминтақавӣ низ ба роҳ монда шудаанд. Дар ин самт ташкили ҳамкориҳои бародаршаҳрӣ байни шаҳрҳои алоҳидаи ин ду кишвари бародар дар гузариши робитаҳо нақши муҳим мебозанд. Бояд зикр намуд, ки Санкт-Петербург яке аз аввалин бародаршаҳрҳои Душанбе ба шумор рафта, созишнома байни ин шаҳрҳо санаи 6 октябри соли 1991 ба имзо расидааст.

Бо вучуди он ки соли 1918 ҳукумати шӯравӣ пойтахтро аз Санкт-Петербург ба Москва кӯчонид, нақши шаҳр дар сиёсат, иқтисодиёт ва ҳаёти фарҳангии Русия ва ҷаҳон коста нагардид.

Имрӯз дар ин шаҳр 221 музей, 2000 китобхона, беш аз 80 театр, 100 муассисаҳои концертӣ, 45 нигоришсаро (галереяҳо) ва толорҳои намоиш, 62 кинотеатр, 80 клубҳои фарҳангӣ ва ғ. ғаёлият доранд. Ҳамасола дар шаҳр наздик 100 фестивали озмунҳои ватаниву хориҷӣ дар самтҳои мухталифи фарҳангу санъат баргузор мегарданд.

Барои ҳамин ҳам байни Душанбеву Санкт-Петербург баъди ба имзо расидани Созишномаи бародаршаҳрӣ робитаҳои дӯстона бештар дар самти фарҳанг ба роҳ монда шудаанд. Аз ҷумла, моҳи ноябри соли 2014 рӯзҳои Санкт-Петербург дар пойтахти Тоҷикистон - шаҳри Душанбе баргузор гардид. Дар ҷорабиниҳо бахшида ба рӯзҳои Санкт-Петербург дар Душанбе намояндагони соҳаи тичорату соҳибдорӣ, аҳли фарҳанг ширкат доштанд. Дар ҷорабиниҳо ҳуди раиси шаҳри Санкт Петербург Георгий Полтавченко иштирок намуд. Аз ҷумла ӯ аз мактаби таҳсилоти умумии №92 шаҳри Душанбе, ки дар он таҳсил бо забони русӣ сурат мегирад, دیدан кард ва ба мактаб тӯхфаҳо – техникаи компютерию мултимедиа, филмҳои таълимӣ, китобҳои таълимӣ ҳада намуд (2). Дар доираи Рӯзҳои Санкт-Петербург дар шаҳри Душанбе концерти устодони санъати ду шаҳр, ҷорабиниҳои фарҳангӣ, аз ҷумла намоиши асарҳои эҷодии расоми тоҷиктабори Санкт-Петербург Матлуба Яҳёева дар маҷмааи «Душанбе плаза» баргузор гаштанд (2).

Ба ғайр аз Душанбе дигар шаҳрҳои Тоҷикистон низ бо шаҳрҳои алоҳидаи Федератсияи Русия робитаҳои бародаршаҳрӣ барпо кардаанд. Чунончӣ, Хучанд бо Оренбург, Бӯстон (собиқ Чкалов) бо Снежинск, Гулистон (собиқ Қайроққум) бо Димитровград, Кӯлоб бо Воронеж робитаи дӯстиву бародарӣ барпо намудаанд. Инчунин шаҳрҳои Тоҷикистон бо бархе аз воҳидҳои маъмурии Федератсияи Русия шартномаҳои рушди тичоративу иқтисодӣ ба имзо расонидааст. Чунончӣ, шаҳри Хучанд бо Сургут (аз 12. 09. 1993), Волгоград (аз 10.06.1998), ноҳияи Киеви ш. Москва (аз 04.03.1993), бо ш. Энгелси вилояти Саратов (аз 04.04.2001), бо ноҳияи

Краснопресненский ш. Москва (аз 02.09.01993), бо Уст-Илимск (аз 28.02.1992) шартномаи дутарафаи ҳамкориҳои тичоративу иқтисодӣ ба тасвиб расонидааст (5).

Ба роҳ мондани алоқаҳои бародаршаҳрӣ тавассути маъмурияти минтақаҳо, соҳибқорони маҳаллӣ, иттиҳодияҳои чамъиятии минтақаҳо имконият медиҳанд, ки «дипломатияи мардумӣ» густариш ёбад. Танҳо як соҳаи туризм ва ташкили оқилонаи он метавонад муҳимтарин масъалаҳоро дар ин самт ҳаллу фасл наояд.

Моҳи июни соли 1998 шартнома оид ба ҳамкориҳои тичоративу иқтисодӣ, илмиву техникӣ ва фарҳангӣ байни шаҳрҳои Снежински Русия ва Чкалов (алҳол Бӯстон)и Чумхурии Тоҷикистон ба имзо расида, риштаи бародаршаҳрӣ барқарор гардид. Шартномаи мазкур бо назардошти анъанаи робитаҳои байнишаҳрии Вазорати мошинсозии миёнаи собиқ ИҚШС бо мақсади «фароҳам овардани шароити мусоид баҳри рушди робитаҳои иқтисодӣ - бозоргонӣ байни субъектҳои хочагӣ» баста шудааст. Тибқи шартнома тарафҳо ўҳдадор гаштанд, ки робитаҳоро дар соҳаҳои фарҳанг, маориф, тандурустӣ, таъмини иҷтимоӣ, истироҳат ва туризм ба роҳ монанд (7).

Бояд таъкид намуд, ки Маркази федералии ҳастаии Русия –Пажӯҳишгоҳи умумииттифоқии илмӣ-тадқиқотии физикаи техникӣ ба номи академик Е. И. Забабахин, ки дар шаҳри Снежинск воқеъ аст, бо комбинати кӯҳӣ-кимиёвӣ Ленинобод (алҳол иттиҳодияи истехсолии «Востокредмет») солиёни зиёд аз давраи баъдичангӣ робитаҳои мустақами ҳамкорӣ доштанд. Мутаассифона, баъди пошхӯрии ИҚШС ҳамкорӣ муддате аз байн рафта буд. Бо баробари барқарор шудани робитаҳои бародаршаҳрӣ ҳамкориҳо аз нав эҳе гаштанд. Ҳангоми сафари намояндагони шаҳри Снежинск ба Тоҷикистон онҳо дар сатҳи олии пазируфта шуданд - сарвари шаҳри Снежинскро худи Президенти Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон қабул кард, имзои шартнома дар қасри фарҳанги шаҳри Бӯстон сурат гирифт, концерти аҳли санъати ду шаҳр намоиш дода шуд, барномаи концерти «Чкалов-Снежинск»дар шаҳри Хучанд низ ташкил карда шуд. Сафари меҳмонон аз Снежинск бо қабули онҳо аз ҷониби консули генералии Федератсияи Русия дар шаҳри Хучанд анҷом пазируфт.

Шаҳри Хучанд аз соли 2004 инҷониб бо шаҳри Оренбурги Русия ҳамкориҳоро дар доираи Шартномаи бародаршаҳрӣ ба роҳ мондааст. Оренбург дар соҳили дарёи Урал ҷойгир буда, таърихи хеле бой дорад, дар ин шаҳр воқеаҳои зиёди таърихӣ сурат гирифтаанд. Шаҳри Оренбург соли 1743 бунёд гашта, сараввал ба сифати истехком баҳри дифоъи сарҳади ҷанубу шарқии кишвари Русия хидмат мекард. Даре нагузашта Оренбург ба шаҳри тичоратӣ ва бузургтарин шаҳри миёнарав байни Русия ва Осиёи Миёна мубаддал гашт. Азбаски шаҳр дар мавзеи муҳими ҷуғрофӣ ҷойгир буд, диққати тоҷирони зиёди минтақаи Урал, Сибир ва Осиёи Миёнаро ба худ ҷалб кард. Аз Бухорову Тошканд, Самарқанду Хучанд ба ин шаҳр қорвонҳои уштурон бо борҳои гуногун: чарм, пашм, пахта, мевачот ворид мегаштанд. Бо гузашти айём Оренбург ба маркази яке аз калонтарин губернияҳои Русия - губернияи Оренбург табдил меёбад, ки худуди губерния аз Волга то Сибир, аз Кама то соҳили Каспӣ тӯл мекашад (5).

Дар замони муосир Оренбург ба яке аз марказҳои бузурги сиёсӣ, саноатии на танҳо вилояти Оренбург, балки тамоми округи Уралу Поволжеи Федератсияи Русия табдил ёфтааст. Шаҳр ҳамчун маркази илму маориф эътироф гаштааст. Дар шаҳри Оренбург донишгоҳи давлатӣ, академияи давлатии тиббӣ, донишгоҳҳои педагогиву аграрӣ, пажӯҳишгоҳҳои соҳаҳои мухталиф, аввалин омӯзишгоҳи кадетии президентӣ

дар Русия (1 сентябри соли 2010 таъсис ёфтааст) ва дигар муассисаҳои таълимӣ фаъолият мебаранд.

Ҳангоми сафари намоёндагони Хучанд ба шаҳри Оренбург соли 2004 хатсайри парвози тайёраҳо байни ин ду бародаршаҳр мунтазам ба роҳ монда шуд.

Дар шаҳри Оренбург барои мутобиқшавии муҳочирони тоҷикистонӣ ҳамаи шароит муҳайё карда шудааст. Дар шаҳр 6 ташкилоти ҷамъиятии фарҳангии тоҷикон амал мекунад. Яке аз ташкилотҳои бонуфуз “Мухторияти милливу фарҳангии минтақавии тоҷикони Оренбург” махсуб ёфта, аз ҷониби ин ташкилот рӯзномаҳои «Ваҳдат» ва «Сугдиёна» нашр мешаванд, иншооти маркази милливу фарҳангӣ бино гардида, ошхонаи таомҳои миллии тоҷикон ба истифода дода шудааст.

Ҳамин тавр, институти бародаршаҳрӣ байни шаҳрҳои Тоҷикистону Русия торафт густариш ёфта, дар роҳи барқарор намудани робитаҳои байналхалқӣ, ворид шудани шаҳрҳои алоҳида ба ҷараёни ҷаҳонишавӣ нақши муҳим мебозад. Мақсад, вазифа, принципҳои бародаршаҳрӣ имрӯз дар ҷомеаи ҷаҳонӣ мушаххас гаштаанд. Аммо рушду таҳаввулоти он аз субъектҳои муносибати бародаршаҳрӣ, аниқтараш аз сатҳу сифати ҷунин ҳамкориҳои байниминтақавӣ вобастагии қавӣ дорад.

Пайнавишт:

1. *Афанасьев И.Д. Побратимские отношения как институт межрегиональной интеграции*//http://www.sociosphera.com/publication/conference/2013/164/pobratimskie_otnosheniya_kak_institut_mezhregionalnoj_integracii/. (Дата обращения: 09.06.2016)
2. *В Душанбе стартовали Дни Санкт-Петербурга*// <http://www.xfakti.ru/317-interesnye-fakty-o-dushanbe.html>. (Дата обращения: 11.06.2016)
3. *Валентинова Е. Таджикистан: далекое рядом*//*Оренбургский университет.*- № 17 (1167).- 24.04.2013
4. *Краткий обзор истории и развития экономики города Худжанда*//http://www.khujand.tj/index.php?option=com_content&view=article&id=126&Itemid=297&lang=ru (Дата обращения: 09.06.2016)
5. *Михайлова Т. История города Оренбурга*// *Роман-газета детская.* № 8. 2014
6. *Пятака В. Породнение городов: истоки и основные особенности.* // *Вестник мэрии,* 1994.-С.54-62.
7. *Таржанова Л. Братья нашли друг друга* //*Челябинский рабочий* -02.06. 1998
8. *Яровой Г.О., Подольский М. А. Побратимство как инструмент социокультурного и экономического развития городов: сравнение «континентальной» и «морской» школ* // *Studia Humanitatis Borealis.* 2014. No 2. С. 38-45.
9. *Лучше маленькая помощь, чем большое сочувствие* // https://sites.google.com/a/shko.la/ejrno_1/vypuski-zurnala/vypusk-21/innovacii-metodika-i-praktika/-lucse-malenkaa-pomos-cem-bolsoe-socuvstvie. (Дата обращения: 09.06.2016)

Reference Literature:

1. *Afanasyev I.D. Sisterhood Relations as the Institute of Interregional Integration* http://www.sociosphera.com/publication/conference/2013/164/pobratimskie_otnosheniya_kak_institut_mezhregionalnoj_integracii/. (Data of address: 09.06.2016)
2. *Days of Saint Petersburg Have Started in Dushanbe* // <http://www.xfakti.ru/317-interesnye-fakty-o-dushanbe.html>. (date od address: 11.06.2016)
3. *Valentinova E. Tajikistan: The Far Near* // *Orenburg University.* - # 17 (1167). – 24.04.2013.

-
4. *Brief Review of the History and Economy Development of Khujand-City* // http://www.khujand.tj/index.php?option=com_content&view=article&id=126&Itemid=297&lang=ru (Дата обращения: 09.06.2016)
 5. *Mikhaylova T. The History of Orenburg-City* // *Children` Novel-newspaper «Roman»*, # 8. 2014.
 6. *Pyataka V. Sisterhood of Cities: Origins and Basic Features* // *Bulletin of mayoria*, 1994. – pp. 54 – 62.
 7. *Tarzhanova L. Brothers Found each other* // *Chelyabinsk Worker* – 02.06.1998.
 8. *Yarovoy G.O., Podolsky M.A. Sisterhood as a Instrument of Social-Cultural and Economic Development of Cities: Comparision of «Continental» and «Marine» School* // *Studia Humanitatis Borealis* 2014 # 2. – pp. 38 – 45.
 9. *Little Help Being Better than Big Sympathy* // https://sites.google.com/a/shko.la/ejrono_1/vypuski-zurnala/vypusk-21/innovacii-metodika-i-praktika-lucse-malenkaa-pomos-cem-bolsoe-socuvstvie. (date of addressing: 09.06.2016)